

Analyse | kraka

24. oktober 2012

Størst forsinkelser i humanisters uddannelsesforløb

Af Andreas Orebo Hansen og Esben Anton Schultz

Internationalt set er danske unge blandt dem, der senest gennemfører en videregående uddannelse. Denne analyse ser nærmere på, hvor meget ekstra tid unge bruger på at blive kandidater, med særligt fokus på, hvordan uddannelses-tiden varierer på tværs af uddannelsestyper.

Hovedkonklusioner

- Det ekstra tidsforbrug på de lange videregående uddannelser har ligget på et nogenlunde stabilt niveau gennem 00'erne i Danmark. Således er danske unge, der gennemfører en lang videregående uddannelse, i gennemsnit mere end 4½ år længere om at blive kandidater, end hvis de var gået den lige vej gennem uddannelsessystemet.
- Det ekstra tidsforbrug varierer dog betydeligt på tværs af uddannelsestyper. Humanister er længst tid om at gennemføre deres uddannelse, mens personer med en teknisk kandidatgrad (fx ingeniører) bruger mindst ekstra tid på at gennemføre deres uddannelse. Humanister er således mere end 1 år længere om at blive kandidater end personer med en sundheds-, natur- og samfundsvidenskabelig kandidatgrad. Sammenlignet med personer med en teknisk kandidatgrad, er humanister i gennemsnit 2½ år længere om at blive kandidater.
- Mertidsforbruget blandt humanister skyldes dels, at de påbegynder deres uddannelse senere end andre og dels, at de efter påbegyndt uddannelse er længere tid om at gennemføre deres studium end andre kandidater. Omvendt er personer med tekniske kandidatgrader tidligt i gang med deres uddannelse samtidigt med, at de er kortere tid om at gennemføre uddannelsen.

Kontakt

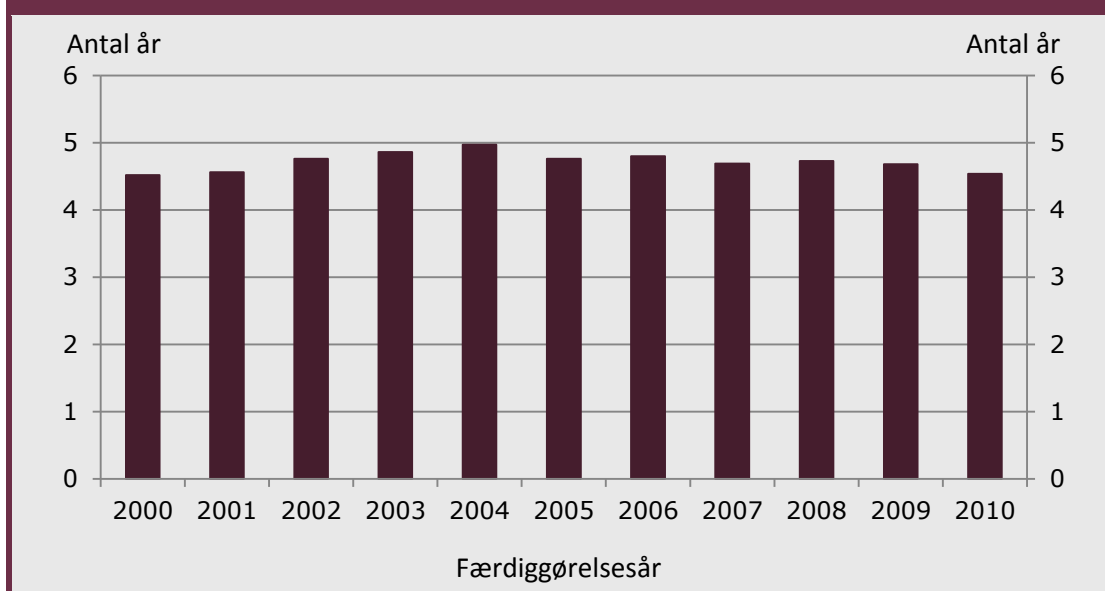
Forskningschef
Esben Anton Schultz
Tlf. 2681 5779
E-mail ess@kraka.org

Danske unge bruger 4½ år ekstra på at blive kandidater

Figur 1 viser udviklingen i det ekstra tidsforbrug blandt de unge, der gennemførte en lang videregående uddannelse i årene 2000-2010. Det ekstra tidsforbrug måler, hvor meget hurtigere de unge kunne have gået gennem uddannelsessystemet, hvis de var gået den direkte vej, dvs. uden studieskift, pauser osv. En nærmere beskrivelse af opgørelsesmetoden er præsenteret i boks 1.

Set over hele perioden 2000-2010 har det ekstra tidsforbrug på de lange videregående uddannelser ligget på et forholdsvist stabilt niveau. Der er således ingen klar tendens til, at unge kommer hurtigere gennem deres universitetsstudier i 2010 end i begyndelsen af 2000'erne. Danske unge er således i gennemsnit mere end 4½ år længere om at færdiggøre deres kandidatuddannelse, end hvis de var gået den lige vej.

Figur 1: Det ekstra tidsforbrug blandt de unge, der blev kandidater i årene 2000-2010

Anm.: Det ekstra tidsforbrug for færdiggørelse af kandidater er beregnet som den tid, de unge bruger, fra de afslutter 9. klasse, til de har gennemført en lang videregående uddannelse, hvorfra der er trukket 3 år for at opnå en gymnasial uddannelse og typisk 5 år for at opnå en kandidatgrad.

Kilde: Egne beregninger på registerdata.

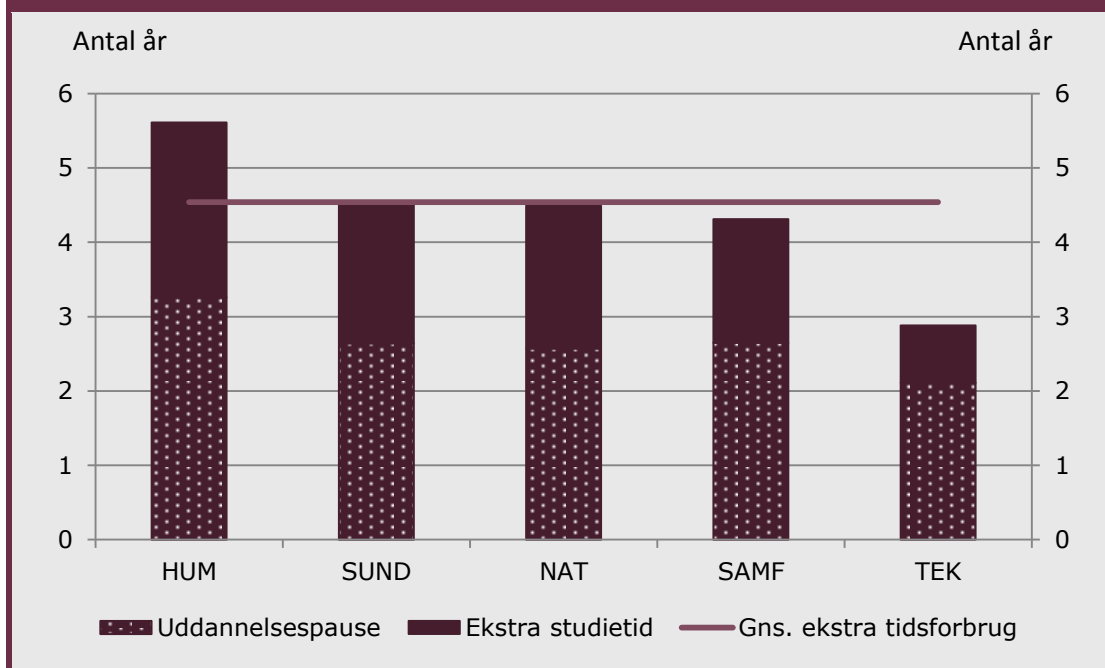
Det skal ses i lyset af, at der i de seneste år er gennemført en række tiltag for at få unge hurtigere gennem især de lange videregående uddannelser. Det drejer sig dels om initiativer, der skal tilskynde unge til tidligere studiestart, og dels om initiativer, der skal medvirke til at unge i højere grad gennemfører deres studium på normeret tid, jf. boks 2. Nogle af initiativerne har først fuld effekt efter 2010. Det gælder eksempelvis den såkaldte kvotientordning.

Humanister er længst tid om at gennemføre deres uddannelse

Det ekstra tidsforbrug varierer betydeligt på tværs af uddannelser, se figur 2. Humanister er længst tid om at gennemføre deres uddannelse, mens personer med tekniske kandidatgrader er kortest tid om at gå igennem uddannelsessystemet. Humanister bruger således i gennemsnit mere end 5½ år ekstra på at færdiggøre deres uddannelse, end hvis de havde gået den direkte vej gennem uddannelsessystemet (og havde gennemført universitetsuddannelsen på normeret tid). Derimod bruger personer med tekniske kandidatgrader mindre end 3 år ekstra. Herimellem ligger personer med sundheds-, natur- og samfundsvidenskabelige kandidatuddannelser, som i gennemsnit bruger ca. 4½ år ekstra på at gennemføre deres uddannelse.

Mertidsforbruget blandt humanister skyldes dels, at de er længere tid om at påbegynde en universitetsuddannelse efter de har afsluttet en gymnasial uddannelse, og dels, at de bruger længere tid på studiet. Omvendt er tekniske kandidater hurtigere til at påbegynde deres studie end andre og er samtidigt kortere tid om at gennemføre deres uddannelse.

Figur 2: Det ekstra tidsforbrug blandt de unge, der blev kandidater i 2010. Uddannelsesfordelt.

Anm.: Det ekstra tidsforbrug for færdiguddannede kandidater er beregnet som den tid, de unge bruger, fra de afslutter 9. klasse, til de har gennemført en lang videregående uddannelse, hvorfra der er trukket 3 år for at opnå en gymnasial uddannelse og typisk 5 år for at opnå en kandidatgrad (afhængig af uddannelse). Det ekstra tidsforbrug er opdelt på uddannelsespause og ekstra studietid. Uddannelsespause angiver det ekstra tidsforbrug, der ligger før de unge starter på universitetet, mens ekstra studietid angiver det ekstra tidsforbrug, der ligger efter de unge er startet på universitetet.

Kilde: Egne beregninger på registerdata.

Boks 1: Opgørelsesmetode

Det ekstra tidsforbrug for færdiguddannede kandidater er beregnet som den tid, de unge bruger, fra de afslutter 9. klasse, til de har gennemført en lang videregående uddannelse. Herfra er trukket 3 år for at opnå en gymnasial uddannelse og typisk 5 år for at opnå en kandidatgrad (afhængig af uddannelsens formelle længde). Det ekstra tidsforbrug måler således, hvor meget hurtigere unge potentielt kunne have gået gennem uddannelsessystemet.

Det ekstra tidsforbrug er endvidere opdelt i *uddannelsespause* og *ekstra studietid*. Uddannelsespause angiver den del af det ekstra tidsforbrug, der ligger forud for start på universitetet, mens ekstra studietid angiver den del af det ekstra tidsforbrug, der ligger efter start på universitetet.

Opgørelsen omfatter kun de personer, som rent faktisk har gennemført en lang videregående uddannelse. Endvidere indgår kun person, der opfylder følgende:

- De har gennemført en lang videregående uddannelse i årene 2000-2010
- De har gennemført en lang videregående uddannelse inden de fylder 40 år
- De har gennemført en gymnasial uddannelse
- De er danske statsborgere

Opgørelsen er foretaget på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik, som omfatter en fuldtælling af befolkningen i Danmark i årene 2000-2010. Datasættet indeholder detaljerede oplysninger på individniveau om bl.a. uddannelseshistorik og personlige baggrundskarakteristika (alder, statsborgerskab mv.).

Boks 2: Eksempler på allerede igangsatte initiativer for at få unge hurtigere gennem deres universitetsstudie

Kvotientordning. For at tilskynde til tidligere studiestart kan unge, der starter på en videregående uddannelse senest to år efter den adgangsgivende eksamen, få ganget deres gymnasiale karaktergennemsnit med en kvotient på 1,08.

Taxameterbonus på universiteterne. Taxameterbonusmodellen medfører, at der udløses bachelorbonus, når de studerende består en bacheloruddannelse inden for normeret tid plus et år. Samtidigt udløses en kandidatbonus, når de studerende består en kandidatuddannelse på normeret tid.

Ændret praksis vedr. eksaminer. For at medvirke til at studerende i højere grad gennemfører deres universitetsstudie på normeret tid, kan studerende gå til eksamen hvert halve år i de fag, der løbende undervises i. Desuden kan studerende gå hurtigere til re-eksamen. Endeligt er indført automatisk eksamenstilmelding.

Tidsbegrænset specialeskrivning. Hvis specialet ikke afleveres inden for den aftalte tidsfrist på normalt et ½ år, har den studerende brugt ét eksamensforsøg. Den studerende skal ikke starte forfra på et nyt speciale, men der aftales en ny opgaveformulering, der ligger inden for samme emneområde med en afleveringsfrist på tre måneder.
Kilde: Arbejdsmarkedskommissionen, Analyserapport, 2009.